

Rigdom, som let kom til Folk, ogsaa har ført megen Ødselhed med sig, og den bør naturligvis bekæmpes, hvor man kan komme til det. Men det er ikke Krigens eneste onde Følge. Denne Krig har bragt mange andre onde Følger over vort Land, og en af disse Følger er den store Uro i Arbejdsforholdene og disse ulovlige Strejker, som erklæres under Brud paa Overenskomster. Der kan for øvrigt gives en Forklaring, en Forklaring, som man maa tage noget Hensyn til, idet Forholdet er det, at Forudsætningerne for Overenskomsterne undertiden er bristet, og det er en god juridisk Læresætning — en ivrig Forkæmper derfor er Juristernes ansete Nestor i Danmark: Julius Lassen —, at bristende Forudsætninger er Grundlaget for en Kontrakts Bortfald, naar de er tilstrækkelig væsentlige naturligvis. Nægtes kan det ikke, at Dyrtidens hastige og voldsomme Vækst i visse Tilfælde maa siges at have frembragt saa væsentlige bristende Forudsætninger for de bestaaende Overenskomster paa Arbejdsmarkedet, at en Forhandling om Ændringer i disse Overenskomster naturligt maatte tages op. Men det bør naturligvis ikke gøres paa den Maade, at Arbejderne pludselig erklærer Strejke og nægter at arbejde, før de har ført deres Krig igennem. At det gaar til paa denne uheldige Maade, er imidlertid en af Krigens onde Følger. Jeg vil dog sige, at naar man saa stærkt fastslaar det gamle Ord, at et Ord er et Ord, og en Mand en Mand, og at indgaaede Overenskomster skal holdes, er denne Grundsætning ikke absolut. Under saa ekstraordinære Forhold som de nuværende, kan der fremkomme saadanne Omstændigheder, at enhver objektiv og rolig Dommer maa sige, at Forudsætningerne for Overenskomsten er faldet bort.

For Havnestrejken foreligger der dog ikke nogen Undskyldning af den Art. Der var en Overenskomst fra sidste Sommer, og der vilde neppe have været noget i Vejen for, at Arbejderne kunde have faaet en Forhandling i Gang med Arbejdsgiverne, om det var det, de havde ønsket, men de erklærede pludselig Strejke. Overfor denne Strejke har Ministeriet forsøgt en Indskriden, og hvis man skal bebrejde Ministeriet noget i den Anledning, maa det være det, at vi har været for ivrige og har grebet for tidligt ind, snarere end at vi ikke har vist Iver nok for at søge at bringe denne Strejke ud af Verden. At der saa tidligt blev grebet ind i disse Forhold, skyldtes bl. a. to Omstændigheder. Den ene er

den, at Befolkningen foruroligedes stærkt ved hæftige Overdrivelser af denne Strejkes Betydning. Den er af væsentlig, af stor Betydning, og det vil være overordentlig uheldigt og skadeligt, hvis denne Strejke skal fortsættes i længere Tid, men man overvurderer dens Betydning, naar man vil sige, at den er skæbnesvanger for vort Samfund, og at hele vort økonomiske Liv lammes, hvis denne Strejke fortsættes i nogle Dage. Det er heller ikke Arbejdsgivernes Mening, Under de Forhandlinger, der har været førte, har de ikke lagt nogen Frygt for Dagen for, at det skulde blive aldeles ruinerende for dem eller for Samfundet i det hele taget, hvis denne Strejke fortsættes, endogsaa i saa lang Tid, som behøves, for at den kan naa til sin bitre Ende — den bitre Ende for Arbejderne tænker Arbejdsgiverne sig naturligvis.

Dertil kom saa Rygterne om, at Arbejderne, som strejker i Frihavnen, fik Penge fra Udlandet. Nu kan de jo ikke leve af de Rygter, hvis de ingen Penge faar, men dersom en By er belejret af en Hær, og Byens Indvaanere, som det kniber forfærdeligt for, ved, at der i den belejrende Hær er den Tro, at de har fuldt op af Mad og Ammunition o. s. v., saa bliver deres Kræfter til at modstaa Hærens Angreb større, end hvis de lever med den Overbevisning, at den belejrende Hær meget vel ved, hvor daarlige deres Forhold er. Derfor er det til Gavn for de strejkende Arbejdere, at man udspreder Rygter om, at de faar store Pengesummer fra Udlandet, og jeg advarer mod, at man gør det, indtil man kan føre nogle Beviser for, at det er Tilfældet. Jeg har endnu i Dag som ogsaa tidligere spurgt Statspolitiets Chef, hvem jeg, hver Gang nogen har henvendt sig til mig, har paalagt at forsøge at forfølge ethvert Spor, som man har antydnet overfor mig. Selv den svageste Antydning er gjort til Genstand for Undersøgelser, og endnu i Dag har Statspolitiets Chef svaret mig paa min Forespørgsel, at der er ikke den svageste Antydning af, at disse Arbejdere har faaet Penge fra Udlandet; en anden Ting er, om der kommer Penge fra Norge. Det er vist meget problematisk, om der kommer nogen, men at de strejkende hidtil skulde have faaet nogen, kan Politiet ikke finde den svageste Antydning af. Jeg tror ogsaa, man i Arbejdsgiverkredse har den rigtige Opfattelse af, hvad det er, disse Arbejdere lever af til en Tid. Det er vistnok for den væsentligste Del Kredit hos de smaahandelende i de Kvarterer, hvor Arbejderne bor: